

Göçün Metropolü: Kentlere Doğru ve Kentlerden Doğru

İnsan hareketliliği, kentlerin alametifarikası. Ancak pek çok alanda olduğu gibi insan akışlarının da niteliği ve niceliği sürekli değişiyor. Hatta şehirler arası insan akışları, getirdikleri ve götürdükleriyle şehirleri şehir yapan unsurların belki de ilk sırasında. Buna şehrin demografisini, kültürel kompozisyonunu, hâkim ve azınlık kesimler arasında ve yerleşimler arası ilişkileri değiştiren insan akışları da denebilir. İstanbul bu seyirden nasibini neredeyse kuruluşundan beri alıyor. Ancak bölgesinde ve dünyada tartışmasız merkezi rolünün yanında, hangi toplumsal kesimler için çekim merkezi olduğu, kimler için artık kalıcı bir mesken olamadığı veya giderek yalnızca bir uğrak noktası hâline mi geldiği, şehrin mevcut ve gelecek insan sermayesi, bu insan sermayesinin İstanbul'un gündelik yaşamına neler getirip ondan neler götürebileceği tartışmaya değer.

Bir süredir İstanbul'dan Anadolu'ya tersine göçe bir vurgu var örneğin. Ancak bunun kadar mevzubahis olmayan, kamu çalışanlarının, Anadolu şehirlerindeki yaşamın görece ucuzluğu nedeniyle İstanbul'dan ayrılma planlarını sürekli güncelleme eğilimi de söz konusu. Yine uzaktan çalışma araçlarının yaygınlaştığı sektörlerde yaşamını idame ettirebilenlerin hem İstanbul dışına, hatta yurt dışına taşınıp şehirdeki iş imkânlarına İstanbul'la fiziksel ilişkisini asgari düzeyde tutarak erişebilmesinin kentin geleceğini nasıl etkileyeceği tartışmaya değer bir başka konu. İstanbul'da ikamet etse bile ekonomik ilişkisini tamamen yurt dışıyla kurmaya başlayanların da şehre bir etkisi olmalı. Ekonomik ve siyasi nedenlerle yurt dışında geçim yolları arayan sağlık çalışanları, akademisyenler veya öğrencilerin geri dönme eğilimleri veya toplumsal ilişkilerini uzaktan yeniden kurma eğilimleri de İstanbul gibi kentlerin uzmanlık gerektiren iş kollarındaki hizmetlerde ikame edemeyeceği boşluklar doğuruyor olabilir. Başka siyasi veya ekonomik koşullar nedeniyle İstanbul gibi kentlere gelen sığınmacıların veya uluslararası göçmenlerin de İstanbul'u bir son durak olarak görüp görmediği şehirlerin kültürel yaşamında kalıcılık/geçicilik açısından dikkate değer. İstanbul'a insan akışının kuşaklar içinde nasıl değiştiği, şehirdeki beşeri sermayenin kalıcılığı, nereye aktığı, yeni ve geleceğe dair umutvar sonuçlarının varlığı/yokluğu bu dosyanın temelindeki merakı oluşturuyor.

